

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 13/2008 vp

Valtioneuvoston kirjelmä komission ehdotuksesta päästökauppadirektiivin 2003/87/EY muuttamisesta (päästökauppa)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 6 päivänä maaliskuuta 2008 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän komission ehdotuksesta päästökauppadirektiivin 2003/87/EY muuttamisesta (päästökauppa) (U 9/2008 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että talousvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yli-insinööri Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö
- ylitarkastaja Karoliina Anttonen, ulkoasiainministeriö
- budjettisihteeri Päivi Valkama, valtiovarainministeriö
- erikoistutkija Juha Rajala ja ylitarkastaja Nina Routti-Hietala, työ- ja elinkeinoministeriö
- ekonomisti Petri Mäki-Fränti, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT
- professori Pekka Pirilä, Teknillinen korkeakoulu
- yksikön johtaja Juha Honkatukia, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- teknologiapäällikkö Sanna Syri, Valtion teknillinen tutkimuskeskus, VTT
- elinkeinopoliittinen asiamies Mats Nyman, Akava ry

- asiantuntija Helena Vänskä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Kati Takala, Energiateollisuus ry
- johtaja Aimo Kastinen, Kemianteollisuus ry
- ekonomisti Ville Kopra, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Sirpa Smolsky, Teknologiateollisuus ry
- toimitusjohtaja Jarmo Nupponen, Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto ry
- hallituksen puheenjohtaja Jussi Nykänen, GreenStream Network Oy
- toimitusjohtaja Antti Koskelainen, Suomen EIFi Oy
- ilmasto-ohjelman päällikkö Karoliina Auvinen, WWF Finland.

Merkittään saapuneeksi kirjalliset lausunnot:

- Suomen itsenäisyyden juhlarahasto SIT-RA
- Metsäteollisuus ry
- Rakennusteollisuus RT ry
- Svenska lantbruksproducenternas centralförbund
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Turveteollisuus ry
- Greenpeace Pohjola

Viitetieto

Valiokunta on antanut asiaan liittyen lausunnot TaVL 11/2008 vp ja TaVL 12/2008 vp.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Direktiiviehdotuksen keskeisinä tavoitteina ovat päästökauppajärjestelmän kustannustehokkuuden, yleisen toimivuuden sekä läpinäkyvyyden parantaminen. Direktiivin muuttamisen yhtenä lähtökohdiana on kevään 2007 Eurooppa-neuvoston asettamat tavoitteet päästöjen vähentämiseksi. Ehdotuksessa varaudutaan ensisijaisesti EU:n omaan 20 prosentin päästövähennyksen toimeenpanoon, mutta otetaan myös huomioon tarvittavat muutokset siinä tilanteessa, että solmitaan uusi kattava kansainvälinen sopimus päästövähennyksistä.

Komissio ehdottaa järjestelmän laajentamista ensisijaisesti uusien teollisuusalojen suuntaan. Sisällytettävät toimialat ovat petrokemian teollisuus, ammoniakkin valmistus, alumiinin tuotanto näiden toimialojen hiilidioksidipäästöjen osalta. Lisäksi järjestelmään ehdotetaan typpioksiduulipäästöt (N₂O) ja hiilidioksidipäästöt typpi-, adiipiini- sekä glyoksaalihapon valmistuksesta sekä alumiinituotannon PFC-päästöt.

Jäsenmaiden osuudet huutokaupattavasta päästöoikeusmäärästä määräytyvät sen mukaan, kuinka suuri niiden osuus on ollut vuoden 2005 kokonaispäästöistä. Huutokaupattavien päästöoikeuksien kokonaismäärästä siirretään sivuun 10 prosenttia ns. solidaarisuuserää varten. Tämä osa päästöoikeuksista jaetaan uudelleen jäsenmaille niiden BKT per capita -lukujen sekä kasvunusteiden perusteella. Uudelleenjaon piirissä ovat pääsääntöisesti EU:n uudet jäsenmaat, mutta myös muutama korkean BKT-tason maa (Luxemburg, Belgia ja Ruotsi).

Energiaintensiivisen teollisuuden osalta ehdotus sisältää mahdollisuuden suurempaan ilmaiskakoon kuin muiden toimialojen osalta olisi mahdollista, mistä komissio päättää vuoteen 2010 mennessä. Komissio arvioi tilanteen vuonna 2011 ja ottaa tällöin huomioon, miten kansainvälinen ilmastopolitiikka on siihen mennessä kehittynyt. Komissio antaa tällöin tilannereportin, johon sisältyy myös toimenpide-ehdotukset. Näihin sisältyvät tarkemmat säännöt hiilivuodolle alttiin energiantensiivisen teollisuuden

ilmaisjaon säännöistä sekä mahdollisesti muita tarvittavia toimia.

Komission käsityksen mukaan päästöoikeuksien jakaminen huutokaupalla on paras tapa varmistua järjestelmän tehokkuudesta. Komissio katsoo, että huutokauppa edistää järjestelmän yksinkertaisuutta ja läpinäkyvyyttä, välttää parhaiten epätarkoituksenmukaiset tulonjakovaikutukset, on linjassa saastuttaja maksaa -periaatteen kanssa sekä ottaa huomioon varhaiset toimet päästöjen vähentämiseksi. Tästä johtuen huutokaupan tulee komission käsityksen mukaan olla järjestelmän pääasiallinen jakomenetelmä. Koska täydelliseen huutokauppaan kautta linjan ei ole kuitenkaan mahdollista siirtyä tässä vaiheessa, määritellään toimialakohtaisesti huutokaupan osuus. Komission lähtökohdiana on kuitenkin, että jo 2013 n. 2/3 päästöoikeuksista huutokaupataan.

Komission ehdotuksen mukaan päästöoikeuksien kokonaismäärän tulee olla linjassa EU:n yleisen 20 prosentin vähennystavoitteen kanssa. Komission ehdotus tarkoittaa, että direktiivissä määritellään päästövähennyksille lineaarinen polku lähtemällä liikkeelle jaksosta 2008—2012 keskipisteestä. Määränpäänä on vuosi 2020, johon liittyvä päästömäärä on yhteensä 1 720 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. Verrattuna vuoden 2005 päästöihin kyseessä on 21 prosentin vähennys vuoteen 2020 mennessä. Laskelmat perustuvat kuitenkin nykyiseen soveltamisalaa eli muuttuvat jossain määrin kun soveltamisalaa laajennetaan.

Joustomekanismien hyödyntämisen osalta komission ehdotus perustuu siihen, että Kioton pöytäkirjan mukaisten joustomekanismien JI:n ja CDM:n (yhteistoteutus ja puhtaan kehityksen mekanismi) hyödyntäminen päästökauppajärjestelmän puitteissa riippuu kansainvälisen ilmastopöytäkirjan synnystä. Lähtökohtaisesti mekanismien hyödyntämistä rajoitetaan selvästi, jos kansainvälistä sopimusta ei saada aikaan. Komissio näkee riskin, että mekanismien hyödyntämisen suhteellisen suuri volyyymi alentaisi päästöoikeuksien hintaa liikaa sekä vähentäisi kiin-

nostusta päästöjen vähentämiseen yhteisön alueella.

Toisella päästökauppakaudella 2008—2012 II ja CDM tarjoavat päästökaupan toiminnanharjoittajille mahdollisuuden kustannustehokkaaseen ja joustavaan päästövähennyksien toimeenpanoon hyödyntämällä päästövähennyshankkeilla hankittuja päästövähennysyksiköitä. Mekanismin hyödyntäminen 2012 jälkeen perustuisi edellisen kauden (2008—2012) ylijäämään eli siihen osuuteen, joka on jäänyt silloin käyttämättä. Mekanismin käyttömahdollisuus koskisi ensisijaisesti kauden 2008—2012 käynnistettyjä hankkeita, kuitenkin niin, että vähennysyksiköt voisivat olla peräisin sekä jaksolta 2008—2012 että sen jälkeiseltä ajalta. Päästövähennyksiä vuoden 2012 jälkeen perustetuista uusista hankkeista voitaisiin kuitenkin hyväksyä vähiten kehittyneiden maiden osalta.

Mekanismit nähdään kannustimena lähinnä kehittyville maille osallistua ja sitoutua kansainväliseen ilmastopolitiikkaan. Kun kansainvälinen ilmastopoliittinen saadaan aikaan, mekanismin hyödyntämismahdollisuudet kasvavat. Tällöin toiminnanharjoittajat voisivat hyödyntää sellaisista maista peräisin olevia CERejä ja ERUja (päästövähennyksiä), jotka ovat hyväksyneet kansainvälisen sopimuksen. Mekanismin hyödyntämismahdollisuus kasvaisi 50 prosentilla uuden kansainvälisen sopimuksen aiheuttamasta lisävähennystarpeesta riippumatta sopimuksen kattavuudesta ja sisällöstä.

Lisäksi ehdotus sisältää säännöksiä kytkenästä kolmansien maiden järjestelmien kanssa sekä päästöjen tarkkailusta ja raportoinnista.

Valtioneuvoston kanta

Ensimmäisen kauden (2005—2007) aikana päästökauppajärjestelmä ei kaikilta osin ole toiminut toivotulla tavalla. Näiden kokemusten pohjalta on syytä tarkastella tarvittavia muutoksia direktiiviin. Vaikka päästöoikeuksia myönnettiin ensimmäisellä jaksolla liikaa, järjestelmä yleisesti ottaen oli toimintakykyinen. Valtioneuvosto pitää direktiivimuutoksen lähtökohtana, että järjestelmän tehokkuutta ja läpinäky-

vyyttä on edelleen parannettava vuoden 2012 jälkeistä aikaa ajatellen.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti siihen, että päästöoikeuksien kokonaismäärä ja niiden vähentäminen kohti vuoden 2020 vähennystavoitetta määritellään direktiivissä. Tällä tavalla luodaan ennustettavuutta ja selkeyttä järjestelmän tavoitteiden osalta.

Pääasiallisen jakomenetelmän muuttaminen huutokaupaksi on yleisesti ja myös Suomen kannalta erittäin keskeinen muutos päästökauppajärjestelmään. Komission ehdotuksen mukaan jäsenmaiden huutokaupattava osuus perustuu vuoden 2005 päästötietoihin. Tämä on Suomen kannalta erittäin ongelmallinen lähestymistapa, koska Suomen päästökauppasektorin päästöt olivat pohjoismaisten sähkömarkkinoiden hyvän vesivoimatilanteen ja metsäteollisuuden pitkän seisokin vuoksi poikkeuksellisen alaiset. Laskentaperusteena ei tulisi käyttää yksittäisen vuoden tietoja, vaan vähintään kahden vuoden keskiarvoa. Komission ehdotukseen sisältyy maininta, että komissio olisi valmis käyttämään myös vuoden 2006 päästötietoja vertailussa, heti kun tiedot ovat saatavilla.

Järjestelmän menettelytapojen harmonisointi on sinänsä myönteistä. Valtioneuvosto on kuitenkin korostanut toimialakohtaisen lähestymistavan merkitystä. Erityinen huoli on kansainvälisessä kilpailussa toimivan energiaintensiivisen teollisuuden asema, joka tulisi ottaa huomioon päätettäessä päästöoikeuksien jakomenetelmistä. Komission ehdotus sisältääkin menettelyn, jonka mukaan ns. hiilivuodolle alttiit teollisuudenalat voivat tarvittaessa saada ilmaisia päästöoikeuksia. Jatkoneuvotteluissa tulee varmistua siitä, että Suomen ja hiilivuotokysymyksen kannalta keskeiset toimialat riittävän selkeällä tavalla sisältyvät päästöoikeuksien jaossa erityiskohtelua tarvitsevan teollisuuden määrittelyyn. Lisäksi tulisi pyrkiä siihen, että tästä asiasta saadaan selvyys mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Uusi maailmanlaajuinen sopimus päästöjen vähentämisestä vuoden 2012 jälkeen sekä sopimuksen kattavuus ja sisältö ovat myös kilpailukyky- ja hiilivuotonäkökulmasta ensiarvoisen tärkeitä. Suomen kannalta on on-

gelmallista, että sähkön tuotantotapoja ei eritellä ehdotuksessa. Näin ollen lauhdetuotantoa ja yhteistuotantosähköä kohdeltaisiin ehdotuksen mukaan samalla tavalla. Suomessa yleisesti käytössä olevaa sähkön ja lämmön yhteistuotantoa tai kaukolämmön tuotantoa ei oteta direktiiviehdotuksessa juurikaan huomioon. Suomen kannalta erityisesti teollisuuden sähkön ja lämmön yhteistuotanto, joka tapahtuu kiinteässä yhteydessä teollisuuslaitoksiin ja niiden tarpeiden mukaan, tulisi myös sähköntuotannon osalta nähdä osana teollista toimintaa. Kaukolämmityksen ja sen yhteydessä tuotetun sähkön osalta Suomen kannan valmistelu edellyttää tarkempaa analyysiä komission energia- ja ilmastopaketin ja sen toimeenpanon vaikutuksista.

Valtioneuvosto ei tue sitä, että direktiiviin lisätään sääntöjä huutokauppatalojen korvamerkinästä. Pakollinen korvamerkintä olisi ristiriidassa Suomessa sovellettavien budjettiperiaatteiden ja perustuslain 83 ja 84 §:n kanssa, koska Suomessa lähdetään siitä, että tulot ovat lähtökohtaisesti yleiskatteellisia ja näin ollen pakollinen korvamerkintä kaventaisi eduskunnan budjettivaltaa. Asiasta muodostetaan yksityiskohtai-

sempi kanta perusteluineen valmistelun edetessä. Eduskuntaa informoidaan valmistelun aikana. Valtioneuvosto katsoo myös, että huutokauppattavien päästöoikeuksien uudelleenjakoa jäsenmaiden välillä on ongelmallinen lähestymistapa. Jäsenmaiden välistä solidaarisuutta tulee edistää sitä varten luotujen mekanismien avulla eikä päästökauppajärjestelmän kautta.

Valtioneuvosto korostaa myös joustomekanismien asemaa päästökaupan yhteydessä. Niiden käytölle asetettavilla rajoituksilla on keskeinen vaikutus päästöoikeuksien hintatasoon. Rajoitusten käyttö ja tasot vaativat siksi huolellista arviointia. Mekanismien käyttömahdollisuudessa tulisi säilyttää liikkumavara uuden kansainvälisen ilmastopimuksen kattavuuden ja sisällön huomioimiseksi. Mekanismpolitiikan jatkuvuus tulisi turvata myös siinä tilanteessa, ettei ole vielä syntynyt uutta kansainvälistä ilmastopimusta. Ehdotuksen käsittelyä vaikeuttaa se, että päästökauppajärjestelmän eräät elementit siirretään myöhemmin päätettäväksi komitologiamenettelyssä. Suomen näkemyksen mukaan periaatteellisesti tärkeistä asioista ei tule päättää komitologiassa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ehdotus liittyy komission energia- ja ilmastopakettiin, jota koskevia yleisiä periaatteita talousvaliokunta on käsitellyt uusiutuvia energialähteitä koskevassa lausunnossaan (TaVL 7/2008 vp).

Uudistuksen lähtökohdista

EU:n tavoitteesta vähentää päästöjä 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä vuoden 2005 tasoon verrattuna aiheutuva taakka jaetaan komission ehdotusten mukaisesti päästökauppasektorille ja ei-päästökauppasektorille. Päästökauppasektorin osalta se merkitsee 21 prosentin päästövähennystavoitetta.

Talousvaliokunta on käsitellyt päästökauppajärjestelmää ja sen kehittämistarpeita mm. kan-

sallisesta energia- ja ilmastostartegiasta antamassaan mietinnössä (TaVM 8/2006 vp). Valiokunta katsoo, että komission ehdotus sisältää päästökaupan toteuttamisen osalta useita parannusehdotuksia nykyiseen päästökauppajärjestelmään. Kokonaisarviointia tosin vaikeuttaa se, että useat sääntelyn vaikutustenarvioinnin kannalta keskeiset kysymykset on jätetty vielä avoimiksi. Valiokunta toteaa, että EU-tason kiintiön asettaminen parantaa järjestelmän ennakoitavuutta ja läpinäkyvyyttä. Siirtyminen koko EU:n kattavaan huutokauppaan yhtenäistää puolestaan EU-teollisuuden kohtelua. Oikeaa kehitysuuntaa osoittaa myös tavoite kehittää ilmaisaon piiriin tuleville aloille laitosten tehokkuuden huomioivia benchmarking-menetelmiä.

Suurimpana ongelmana valiokunta pitää komission energia- ja ilmastopaketin kokonaisrat-

kaisua, joka muodostuu keskenään osin ristiriitaisista ehdotuksista. Tehokkaan päästökauppajärjestelmän tulisi jo yksinään riittää takaamaan päästöjen leikkaukset, energian käytön tehostuminen ja tehokkaiden uusiutuvien energialähteiden käytön lisääntyminen. Edellä mainitussa talousvaliokunnan uusiutuvia energialähteitä koskevassa lausunnossa on kuvattu sääntelykokonaisuuteen liittyviä ongelmia.

Vaikutukset teollisuuteen

Päästöoikeuksien leikkaukset tulevat merkitsemään huomattavaa taloudellista rasitetta Suomen kansantaloudelle. Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos (PTT) on arvioinut, että energiavaltaisen teollisuuden kustannukset voivat päästökaupakaudella nousta vuosittain jopa 1—2 miljardia euroa. Kustannukset kohdistuisivat erityisesti metsäteollisuuteen, jonka kannattavaksi arvioidaan tulevan noin puolet lisäkustannuksista.

Tarkkojen laskelmien teko on tässä vaiheessa kuitenkin mahdotonta useiden keskeisten ratkaisujen ollessa auki. Suomen kannalta keskeisimpiä näistä on päätös niistä kansainvälisessä kilpailussa olevista teollisuuden aloista, jotka pääsevät ilmaisen päästöoikeusjaon piiriin. Tämä päätös tarvitaan nopeasti. On kohtuutonta olettaa, että taloudellisesti näin merkittävä ratkaisu voitaisiin lykätä vuoteen 2010 asti. Tämä ei olisi omiaan edistämään EU:n kilpailukykyä. Teollisuuden tulee kyetä toimimaan ja tekemään pitkäjänteisiä investointiratkaisuja, vaikka kansainväliset ilmastoneuvottelut ovatkin kesken.

Tulevan kauden päästöoikeuden hinta-arviot vaihtelevat suuresti. Selvää on, että joustomekanismit ovat tässä suhteessa tärkeässä asemassa. Mekanismin tarkoituksena on leikata päästöjä siellä, missä se on kustannustehokkainta. Niiden avulla voidaan myös osin tasata mahdollisia taakanjaon aiheuttamia vääristymiä. Neuvottelutaktisiin syihin vedoten komissio esittää, että ennen kansainvälisen ilmastopimuksen aikaansaamista nk. Kioton pöytäkirjan mukaisten joustomekanismien käyttöä rajoitetaan merkittävästi. Valiokunta ei pidä todennäköisenä, että kan-

sainvälinen ilmastopimus jää solmimatta vain sen vuoksi, että joustomekanismien käyttöä laajennetaan jonkin verran esitetystä. Komission ehdotus EU:n rajojen näin tiukasta sulkemisesta saattaa merkitä huomattavia lisäkustannuksia ja osaltaan kiihdyttää hiilivuotoa. Pientä lisäjoustoa tarjonnee uutena mekanismina käyttöön otettava järjestely, jossa EU:ssa päästökaupasektorin ulkopuolella aikaansaavat päästövähennykset ovat tietyn edellytyksin käytettävissä päästökauppajärjestelmässä. Järjestelyn käyttöperiaatteista ei ole vielä tarkempia sääntöjä.

Päästöoikeuksien jako

Kuten edellä todettiin, Suomen kannalta on erittäin tärkeää saada mahdollisimman nopeasti ratkaisu energiaintensiivisen teollisuutemme kohtelusta päästöoikeuksia jaettaessa. Talousvaliokunta katsoo, että ilmaisjaon piiriin tulee saada teräs-, metsä-, paperi-, kupari-, sinkki- ja kemianteollisuus. Kansainvälinen kilpailu kohdistuu erityisen kovana juuri näihin sektoreihin. Ne myös kohtaavat EU:n energia- ja ilmastopakettien eri ehdotuksista kumuloituvat vaikutukset, jotka näkyvät mm. sähkön, raaka-aineiden ja kuljetuskustannusten hinnannousuina. Direktiivin jatkovalmistelussa tuleekin harkita, miten päällekkäiset kustannusvaikutukset voitaisiin ottaa muillakin tavoin huomioon.

Direktiivin keskeisiä päästöoikeuksien jakoon liittyviä säännöksiä ovat myös päästöjen vertailuvuosi, huutokauppaa koskevat yksityiskohtaiset säännökset, huutokauppatulojen korvamerkintä sekä nk. solidaarisuuserä.

Kuten valtioneuvostokin toteaa, on vuosi 2005 poikkeuksellisen vesivoiman käyttövuotena Suomelle ongelmallinen. Useamman vuoden keskiarvoon perustuva vertailuvuosi antaa totuudenmukaisemman pohjan laskennalle.

Huutokauppaan liittyvät yksityiskohtaiset säännöt ovat vielä suurelta osin auki, ja ne on tarkoitus laatia komitologiamenettelyä käyttäen. Samaa menettelyä on tarkoitus noudattaa myös mm. ilmaisten päästöoikeuksien jakopurusteiden osalta. Talousvaliokunta toteaa, että kyseessä ovat direktiivin soveltamisen ja vaikutusten kannalta periaatteellisesti merkittävät

säännöt ja sen vuoksi ainakin niiden pääperiaatteet tulee sisällyttää direktiiviin.

Komissio ehdottaa, että huutokaupattavien päästöoikeuksien kokonaismäärästä siirretään sivuun 10 prosenttia ns. solidaarisuuserää varten. Tämä osa päästöoikeuksista on tarkoitus jakaa jäsenmaille niiden BKT per capita -lukujen perusteella. Talousvaliokunta katsoo, ettei päästökauppajärjestelmään ole aiheellista ottaa tämänkaltaisia jäsenmaakohtaisia tasoituseriä. Mahdollinen lisätuki tulee antaa muuta yhteisön instrumentteja käyttäen.

Ehdotuksen mukaisesti jäsenmaittain kertyvät huutokauppatulot tilitetään jäsenmaille. Päästöoikeuden hinnasta riippuen nämä saattavat muodostua merkittäviksi. Valtioneuvosto on arvioinut, että päästöoikeuden hinnalla 30 euroa/tonni valtion tulot voivat lisääntyä vuosittain noin 450 miljoonalla eurolla. Komissio ehdottaa, että 20 prosenttia huutokauppatuloista tulee korvamerkitä ja käyttää direktiivissä tarkemmin määriteltyihin tarkoituksiin. Valtioneuvosto katsoo, ettei tämä ole Suomessa noudatettavien budjettiperiaatteiden ja perustuslain 83 ja 84 §:n mukaista. Talousvaliokunta pitää valtioneuvoston kantaa sinänsä perusteltuna. Tämä ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että komission energia- ja ilmastopakettien täytäntöönpano tulee edellyttämään valtiolta merkittävää panosta päästöttömän ja vähäpäästöisen energian käytön edistämiseen. Käytännön taloudellinen vaikutus saattaa muodostua samaksi, mutta keinot voivat olla erilaiset.

Sähkön ja lämmön yhteistuotanto

Ehdotuksen mukaisesti sähköntuotanto, myös yhteistuotannolla tuotettuna, kuuluisi kokonaisuudessaan huutokaupan piiriin päästökauppa-kauden alusta lukien. Sääntely ei näin ollen ota huomioon sitä, miten sähkö on tuotettu. Yhteistuotannon lämpöä koskevalle osuudelle voidaan komission ehdotuksen (10 a art. 3 kohta) mukaan jakaa ilmaisia päästöoikeuksia, mikäli kyseessä on nk. CHP-direktiivin (Direktiivi hyötylämpöön perustuvan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämistä sisämarkkinoilla,

2004/8/EY) tarkoittama tehokas yhteistuotantolaitos. Ilmeisesti ainakin suurin osa Suomessa olevista laitoksista täyttää tehokkaan yhteistuotantolaitoksen kriteerit.

Valiokunta katsoo, ettei komission ehdotus anna täysin selkeää kuvaa CHP-tuotannon lopputuloksena syntyvän lämmön kohtelusta. On myös syytä selvittää, miksi CHP-sähköä kohdellaan ankarammin kuin CHP-lämpöä. Jatkotyössä tulee varmistaa, ettei uusi sääntely vähennä CHP-tuotannon kiinnostavuutta ja käytettävyyttä. Tämä olisi vastoin yhteisön omia linjauksia, sillä CHP-direktiivi pyrkii nimenomaisesti edistämään tehokkaaksi tuotantomuodoksi todetun yhteistuotannon käyttöä.

Suomen kannalta vaikutukset saattavat olla merkittävät laajan CHP-tuotantomme vuoksi. Useissa CHP-laitoksissa tuotetaan samanaikaisesti höyryä tai lämpöä teollisuudelle ja kaukolämpöä sekä CHP-sähköä. Kaukolämmöstä 75 prosenttia perustuu CHP-tuotantoon, ja sähköstä noin 31 prosenttia on tuotettu CHP:llä.

Komission ehdotuksessa ei mainita erikseen kaukolämpöä, josta noin 95 prosenttia kuuluu päästökaupan piiriin. Kaukolämpö kuuluneen näin ollen asteittain huutokaupan piiriin kuuluvaan ryhmään. Tämä johtaa siihen, että kaukolämmön kilpailuasetelma suhteessa päästökaupan ulkopuolella olevaan hajautettuun lämmöntuotantoon heikentyy. Ottaen huomioon CHP:llä tuotetun kaukolämmön merkittävän osuuden, voi tällä olla vaikutuksia myös CHP-tuotantoon.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että direktiivin jatkovalmistelussa tarkoin selvitetään, mikä on päästökauppadirektiivin suhde CHP-direktiiviin, miten päästöoikeuksia jaetaan CHP-laitoksille ja miten erillistuotannossa tuotettua kaukolämpöä on tarkoitus kohdella. Valiokunta on edellä viitannut päästökaupan teollisuudelle aiheuttamiin kumuloiuviin kustannuksiin ja pitää perusteltuna, että teollisuuden CHP-tuotannon yhteydessä tuotetulle sähkölle jaetaan päästöoikeudet samaa jakomenetelmää noudattaen kuin asianomaisen teollisuudenalan muutkin päästöoikeudet.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Jouko Laxell /kok
vpj.	Antti Rantakangas /kesk	Päivi Lipponen /sd
jäs.	Janina Andersson /vihr	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Hannu Hoskonen /kesk	Petteri Orpo /kok
	Matti Kangas /vas	Sirpa Paatero /sd
	Toimi Kankaanniemi /kd	Markku Uusipaavalniemi /kesk.
	Miapetra Kumpula-Natri /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.